

Huiszwaluw bij nest (Hans Gebuis)

Huis- en Oeverzwaluwen in 2006 stabiel

Tellers van Huis- en Oeverzwaluw zijn gewend aan flinke jaarlijkse fluctuaties. Het komt haast niet voor dat twee jaren gelijke resultaten opleveren. Maar in 2006 was dat het geval: beide soorten wisten de relatief hoge stand van het vorige jaar vast te houden. Dat is dan op landelijk niveau, binnen de regio's traden soms behoorlijke veranderingen op.

Zorg dat je meetelt

Bij de Huiszwaluw streven we naar een jaarlijkse steekproef van de landelijke populatie. Dat lukte ook dit jaar weer goed. De getelde kolonies lagen goed verspreid over het land. Er werden in 2006 ongeveer 35.000 huiszwaluwnesten geteld, een aantal dat de laatste jaren wel vaker gehaald is. In kolonies die zowel in 2005 als 2006 bezocht zijn, bleven de aantallen nagenoeg onveranderd (29.777 resp. 29.893 nesten).

Bij de Oeverzwaluw kwam de teller in 2006 uit op rond 21.000 paren, wat ook bij deze soort vrijwel gelijk is aan 2005. Meer dan 90% van de landelijke populatie werd geteld. Een goede prestatie, die de tellers trouwens al vele jaren weten te leveren!

Huiszwaluw boert weer aardig

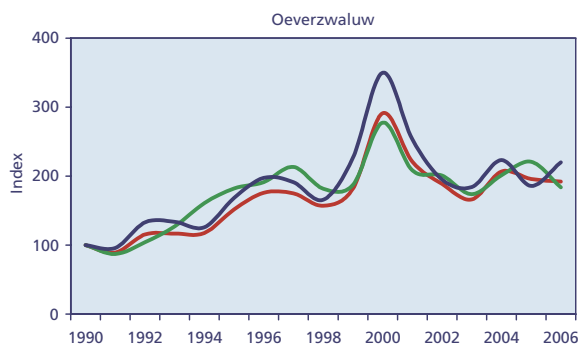
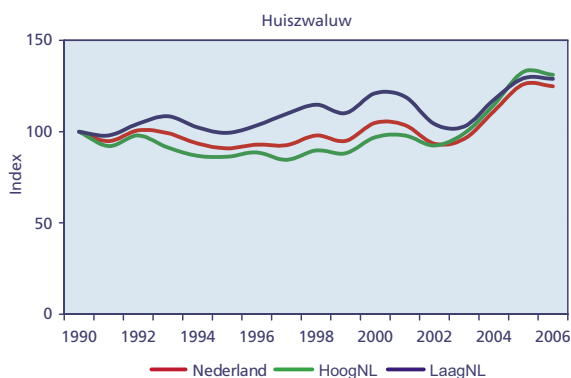
De Huiszwaluw wist zijn winst van de afgelopen jaren goed vast te houden, zowel in Hoog-Nederland (zandgronden) als in het lage deel van ons land (klei en laagveen). Voor zover afname werd geconstateerd, ging het om kleine inzinkingen (afname 10-12%) in enkele regio's op de zandgronden van Overijssel en Gelderland, de zeeklei in Flevoland, rondom het IJsselmeer en in Noord-Holland. Vooruitgang van dezelfde orde grootte wist onze metselende zwaluw te halen in de laagveengebieden van Friesland, Groningen en Overijssel.

Het lijkt al weer lang geleden, maar in de jaren negentig was de landelijke stand tot 30%

lager dan nu. Dit verlies heeft de Huiszwaluw vanaf 2002-03 aardig weten weg te werken, en in sommige regio's zijn de aantallen inmiddels zelfs hoger. Alleen in twee kleiregio's wil het niet vlotten. In het rivierengebied zet het herstel niet door en blijven de aantallen op het niveau van 1990 hangen. Maar het meest treurig gesteld is het op de klei in Zuidwest-Nederland, dat toch altijd een bolwerk was. De aantallen liggen hier grofweg eenderde lager dan in 1990. Dit voedt het idee dat de oorzaak van deze achterblijvende ontwikkeling toch vooral in de regio's zelf gezocht moet worden. In vergelijkbare gebieden elders boert de huiszwaluw immers weer aardig. Blikken we overigens nog verder terug, naar de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw, dan ligt het plaatje anders. De landelijke stand bedroeg toen ongeveer het dubbele van nu. Maar goed, we tellen onze zegeningen.

Oeverzwaluw in 2006 en eerder

Bij de Oeverzwaluw waren de regionale verschillen wat groter dan bij de Huiszwaluw. Terwijl de stand ten opzichte van 2005 landelijk gelijk bleef, nam hij in Hoog-Nederland af (-15%) en in Laag-Nederland juist toe (+21%). De grootste terugval deed zich voor in Zuid-Limburg en op de zandgronden van Gelderland en Overijssel (afname 30-43%), de meeste winst werd geboekt in (delen van) Friesland, Groningen, Drenthe, Flevoland en Noord-Holland-noord (toename 16-53%).

Figuur 1. Aantalsontwikkeling van Huis- en Oeverzwaluw in Nederland en in Hoog- en Laag-Nederland apart (index 1990=100).

Huiszwaluwen (Hans Gebuis)

De landelijke populatie is ongeveer dubbel zo groot als die in 1990. Omstreeks het jaar 2000 wist de Oeverzwaluw zijn aantal tot op grote hoogte op te stuwen, daarna zette weer een daling in. Langetermijnschommelingen zijn bij deze soort normaal. Na de eerste landelijke tellingen in de jaren zestig van de vorige eeuw, die ongeveer 25.000 paren opleverden, liep de stand terug tot nog geen 5000 paren midden jaren tachtig, om te herstellen tot ruim 30.000 in 2000. Tussentijds waren er nog korte oplevingen of inzinkingen. Pieken en dalen in de stand van deze zwaluw zijn sterk gelieerd aan de regenval in de Afrikaanse overwinteringsgebieden. In het broedgebied spelen aanbod van nestgelegenheid (graafwerkzaamheden!) en weersomstandigheden (neerslag, temperatuur) een belangrijke rol.

www.sovon.nl

Zo langzaam begint het gemeengoed te worden om kolonievogelaantallen via internet door te sturen. Er zijn nog wat onwennigheden en kinderziektes, maar in grote lijnen loopt het invoeren goed. Het is bevredigend om direct getallen in te kunnen vullen in het bestand, dan wel correcties of aanvullingen door te geven. Je hebt meteen een overzicht van je telwerk en tegelijkertijd hebben de districtcoördinator en het SOVON-kantoor dat ook. Bovendien kunnen eigen telgegevens in een handomdraai in een overzicht of grafiek gezet worden. Tot in lengte van jaren kunt u uw telresultaten overigens desgewenst blijven invullen op formulieren, bij voorkeur op het Persoonlijk kolonief formulier.

Oeverzwaluwen (Hans Gebuis)

Seizoen 2007

Wat gaat 2007 opleveren voor onze twee zwaluwen? Na de extreem droge en warme aprilmaand werden sommige huiszwaluwtelers wat zenuwachtig, want het aanbod van geschikt nestmateriaal zou wel eens problematisch kunnen zijn. In mei sloeg het weer echter om en kwam vochtige klei, leem of slijk volop beschikbaar. Zo werkt dat wel vaker met het wisselvallige Nederlandse weer. En de Oeverzwaluw? De afgelopen Afrikaanse winter was niet bijzonder nat of droog en het afgelopen broedseizoen was erg afwisselend qua neerslag. Betekent dit een stabilisering van de stand? Binnen niet al te lange tijd weten we, dankzij uw telgegevens, wat deze koffiedik-voorspelling waard is. Veel succes en plezier met de zwaluwen!

Arend van Dijk

Respons toestemming gebruik gegevens en enquête

Alle waarnemers hebben in april van SOVON een brief ontvangen met een voorstel tot vereenvoudiging van het geven van toestemming voor het gebruik van gegevens buiten de normale toepassingen van de SOVON-projecten.

Tot nu toe hebben zo'n 2000 waarnemers gereageerd op de brief, waarbij 93% zijn of haar toestemming vooraf geeft. De overige 7% gaf aan per keer al dan niet toestemming te geven. Inmiddels hebben degenen die nog niet hebben gereageerd een herinnering gekregen.

Wij zijn blij met deze uitkomst: gezien de snelheid waarmee soms gehandeld moet worden, vereenvoudigt deze toestemming vooraf de werkzaamheden op kantoor zeer, waarvoor dank!

We hopen en denken tevens met deze actie voldoende recht te hebben gedaan aan alle bronhouders van de gegevens.

Met de brief is ook een enquête meegestuurd. Alhoewel bescheiden van omvang vraagt de verwerking ervan toch iets meer doorlooptijd. Bovendien geldt ook daar dat nog lang

niet alle enquêtes binnen zijn. In een van de volgende nummers hoort u meer over de uitkomsten, analyses en conclusies.

Onder snelle reageerders zijn zoals beloofd 20 Birdpix-boeken verloot. De gelukkige winnaars waren:

A. Althuis, Nij Beets
M. Arentsen, Varsseveld
A. Bijl, Noordwijk ZH
A.W. Bodbijl, Eindhoven
W. Büsse, De Kwakel
A. Cuyper-de Jong, Valkenburg LB
J.A. Ettema, Leeuwarden
G. Filippini, Helmond
N.H. Harder, Den Helder
H. van den Heuvel, Lelystad
B. van den Hoek, Oldebroek
A. van den Hurk, Nuenen
R. Kraaijeveld, Alphen aan den Rijn
J. Muller, Castricum
P. Tak, Amsterdam
R.A. in 't Veld, Strijen
P. Vermaas, Hellevoetsluis
R. Winters, Amersfoort
E. van Zonneveld, Leiden

Machtigingen voor contributie levert al € 750,- op voor MUS

Bij de vorige SOVON-Nieuws vond u de jaarlijkse contributiebrief. Ditmaal zonder accept-giro, maar met een formulier voor een (eenmalige) machtiging. Gelukkig lieten weinigen zich hierdoor afschrikken! Door deze wijze van contributie-inning konden we nu al € 750,- aan administratiekosten besparen: geld dat we rechtstreeks ten goede laten komen van het nieuwe stadsmeeetnet MUS. Hiermee hebben we de handleiding en promotiemateriaal kunnen laten drukken.

Alle leden: bedankt! (en mocht u vergeten zijn uw machtiging in te vullen, dan kan dat uiteraard nog).